

Jegyzet Juhász Gyula *Trianon* című verséhez

A magyarságra gyászt hozó trianoni békeszerződés aláírásának 90. évfordulójára emlékezünk az idén, s ez kétségtelenül okot szolgáltat az újabb számvetésre. Elburjánoztak azonban mostanában az üres hazafias szövegek, lelkes nemzeti sztárriporterek máris telelármázzák a médiát, s azt üzenik: mire a 100. évfordulón megszólalnak a harangok, megtörténik Trianon revíziója is! Ezzel azonban több kárt okoznak a közösségnek, mintha hallgatnának. A történelmi Magyarországot a nemzet lármásai veszítették el – meg a fáradtak, az unottak és a tétlenek –, és a nemzetieskedő csinnadratta most sem fog előrevinni bennünket. Nekik – a lármásoknak – ajánlom a figyelmükbe Juhász Gyula sokáig elhallgatott és rejtetetett Trianon című versét, különösen a költeményt nyitó és záró két sort.

Meg azoknak is ajánlom a verset, akik az 1920-as országvesztő tragédia bekövetkezése óta folyton a hallgatásra intik a magyarságot, akik arról akarnak meggyőzni bennünket, hogy „Trianon nyomorán” ideje lenne már túllépni, s ránk nézve a legjobb, ha a magyarságra rótt megérdemelt büntetést nem emlegetjük folyton, s nem hivatkozunk rá. Az elhallgatás ellen a mi súlyos érvünk, hogy nekünk valóban volt egy országunk, „hogy a mienk volt legszebb koszorúja Európának, a Kárpátok éke”, melyen belül továbbra is szeretnénk a magyar nemzet részeként megmaradni – függetlenül attól, de nem megfélemlítve róla, hogy hol húztak közénk új államhatárt, s hogy hol kerítettek be bennünket szögesdróttal. Mert felismerhetően Közép-Európa mai gondjainak legfőbb okozója az, hogy a trianoni tragédia megtörténhetett. Az ugyanis, hogy megtörtént, semmit sem oldott meg a régióban. Jugoszláviát – Csehszlovákiával együtt – Párizsban rakták össze, és ma, visszatekintve a XX. század véres háborúira, kézenfekvő a kérdés: kinek lett belőle haszna? Királyi koronázóvárosunkban, Pozsonyban lázas szlovák nacionalisták a törvény erejével szeretnék megtiltani a magyar nyelv használatát, s ha rajtuk múlna – hangoztatják minduntalan –,

a radikálisabb eljárástól sem riadnának vissza. Beregszász és Ungvár környékén a Munkács és Huszt vára közötti régióban az „aktuális ukránok” ennél fondorlatosabb eszközökkel a magyar iskolákat igyekeznek éppen felszámolni, hogy később már ne kelljen törvényekkel szabályozni a magyar nyelv használatát. De a békediktátum egyenes következménye az is, hogy a Székelyföldön ma az ortodox templomok százainak csillogó kupolái figyelmeztetnek a magyar önrendelkezés fenyegető veszélyeire – mert Trianon mérge mélyen beivódott a Kárpát-medence valamennyi népének és nemzetének a szervezetébe, meghatározza az életüket, sötétre festi az álmaikat és fájalmassá teszi a reflexeiket. Mindenki szeretne valamit elfelejteni, szeretne a levetkezhetetlen, rettenetes tehertől megszabadulni. Mindenki szeretné azt hinni, hogy Trianon nem volt és nincs, s hogy ami a XX. században Európa e förtelmes zugában megtörtént, az szép és okos, megfontolt és belátó nemzeti építkezés volt. De ez nem igaz, mert a lelke mélyén mindenki tudja, hogy ami a XX. században Európa e förtelmes zugában megtörtént, az maga a rettenet, a gyalázat, amivel szembeszállni kevés és erőtlén volt az egyes ember tisztességes szándéka. Hogy a globalizáltak is megértsék, elmondom: Szent István országa minden igyekezet ellenére olyannyira létezik ma is, oly ma-kacsul van jelen a Kárpát-medencei térségekben, hogy még a tőzsdei árfolyamot is meghatározza. Erről szól Juhász Gyula Trianon című verse (is). De hogy ez láthatóvá, tapinthatóvá és élhetővé váljon, ahhoz a nemzetünknek kellene a hagyományokból erőt merítve megújulnia; megtalálnia azt, amit példaként történelmünk legjelesebb alakjai állítanak elénk – megtalálni azt az üzenetet, ami kitöltheti erővel az üres valóságot. Azt a szakadékot kell áthidalnunk, ami a mindennapokat igyekszik elválasztani a történelemtől. A konzumélet kényelmét a sorsunk valódi tartalmának a megismerésétől. Ha meg tudjuk mutatni az élet minőségének felemelő erejét és hatalmát, akkor az éle-

tünk föl fog emelkedni, mert lesz magasság és tá-
gasság, amiben bízhat.

Juhász Gyula versét azonban mindenekelőtt azok-
nak ajánlom a figyelmébe, akik tudják – eddig is tud-
ták –, hogy mit kell tenni, s akik a maguk helyén teszik
is naponta a maguk dolgát. Nem belenyugodni és nem
elfogadni a döntést, de keresni a jobb, a derűsebb, az
emberibb élet lehetőségeit. Azoknak, akik a Csalló-
közben magyarul üdvözlik egymást, azoknak, akik a La-
torca partján magyarul bocsátják újtjukra az iskolába in-
dulókat, és azoknak is, akik magyar intézményekért küz-
denek a Székelyföldön és a Délvidéken. Ajánlom a fi-
gyelmébe a verset mindazoknak a temerinieknek, akik-
nek éjszaka megdöngetik a kapukat és az ablakaikat,
s a drávaszögieknek, akik immár húsz éve nem lelik
szülőfalujuk régi utcáit. Ha valami ma felemeli a ma-
gyarságot, és célt, értelmet ad az életének, akkor az
éppen Trianon emlékezete. A trianoni elrettentő példa,
hogy hogyan nem szabad élni és dönteni, s hogy mit
kell minden embernek a maga életében a helyére ten-

ni. A magunk mindennapi revíziója az, ami felemelhet
egyént és közösséget egyaránt. Az, amiről a Trianon
előtti nemzedék a történelem tragikus pillanataiban meg-
feledkezett, most bennünket készítenek eszmélésre: hogy
jobbnak kell lenni a tegnapi önmagunknál, és tökéle-
tebbnek egy egész elmúlt évszázadnál. Trianont min-
denkinek magában kell a helyére tennie, és amikor vég-
re mindenki ott mélyen benn a helyére tette a gondo-
kat, össze fog állni az ígéret országa is.

Gondoljunk Trianonra a megtörtént esemény 90.
esztendejében is. Az Aracs folyóirat a 2010. esztendőt
Trianon-munkaévnek hirdeti meg, s ennek szel-
lemében a folyóirat helyet ad minden tiszta emberi tö-
rekvésről hírt hozó beszámolóknak és írásnak, a tör-
ténelmi tisztánlátást bátorító szándéknak, minden tö-
rekvésnek, amely a XX. század kinőtt gyűlöletével, tor-
kig érő megvetettségével szemben valami újat mond,
s valami többet ígér: nem 2020-ra, de már holnapra!

Mák Ferenc

fő- és felelős szerkesztő

Háromfejű sárkány